

Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ,
ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΔΙΚΤΥΩΝ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Ποιότητα ζωής για όλους

Διαρθρωτική Πολιτική 2014 -2020 **Νέοι Κανονισμοί**

ΕΥΣΣΑΑΠ - Ιούλιος 2012

Νέοι Κανονισμοί - Πρόταση ΕΕ :

- ***Γενικός Κανονισμός***, ορίζει:
 - Κοινούς κανόνες για όλα τα διαρθρωτικά μέσα της ΕΕ (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΤΣ, ΕΓΤΑΑ, ΕΤΘΑ: *Ταμεία ΚΣΠ*)
 - Κοινούς κανόνες που διέπουν το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το Ταμείο Συνοχής (*Ταμεία*)
- ***Κανονισμοί για τα επιμέρους Ταμεία***
- ***Δημοσιονομικός Κανονισμός***

Γενικά Στοιχεία: Αποστολή και Στόχοι

- Άμεση σύνδεση της Πολιτικής της Συνοχής με:
 - τη στρατηγική της Ευρώπη 2020 μέσω των 11 θεματικών στόχων, και
 - τους στόχους του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρύθμισης

Ταυτόχρονα όμως "χάνονται" από τα άρθρα του Κανονισμού οι στόχοι της Πολιτικής της Συνοχής όπως αυτοί απορρέουν από τη Συνθήκη δηλαδή η μείωση των ανισοτήτων και η ανάπτυξη των περιφερειών της ΕΕ

Γενικά Στοιχεία: Κοινωνική Συνοχή

1. **85%** για το Ταμείο Συνοχής
2. **85%** για τις **λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες** των ΚΜ με κ.κ. ΑΕΠ την περίοδο 2007-2009 μικρότερο του 85% του μ.ο. της ΕΕ-27, και για τις **εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες**
3. **80%** για τις **λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες** των ΚΜ σε καθεστώς μετάβασης για το Ταμείο Συνοχής από 01/01/2014
4. **75%** για τις **λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες** των ΚΜ που δεν υπόκεινται στις προαναφερθείσες περιπτώσεις
5. **75%** για όλες τις περιφέρειες με κ.κ. ΑΕΠ την περίοδο 2007-2013 μικρότερο του 75% του μ.ο. της ΕΕ-25 αλλά και κ.κ. ΑΕΠ μεγαλύτερο του 75% του μ.ο. της ΕΕ-27
6. **60%** για τις άλλες **περιφέρειες μετάβασης**
7. **50%** για τις **περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες** (εκτός εκείνων που το κατά κεφαλή ΑΕΠ ήταν λιγότερο από τον μ.ο. την περίοδο 2007-2013)
8. **75%** για την **Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία**

Στρατηγική Προσέγγιση –11 Θεματικοί Στόχοι

Θεματικοί Στόχοι για την επίτευξη των στόχων της Ευρώπης 2020

1. Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας
2. Ενίσχυση της πρόσβασης, και χρήσης και ποιότητας, των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ), και της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών (για το Ταμείο Αλιείας)
4. Ενίσχυση της μετάβασης προς την οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς
5. Προώθηση της προσαρμογής στις κλιματικές αλλαγές, της πρόληψης και της διαχείρισης του κινδύνου
6. Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων
7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και απομάκρυνση των σημείων συμφόρησης σε σημαντικά δίκτυα υποδομών
8. Προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων
9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας
10. Επένδυση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση
11. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης

Στρατηγική Προσέγγιση

- Η Επιτροπή υιοθετεί το **Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο** (Common Strategic Framework – CSF) για όλα τα ταμεία ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΤΣ, ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ ως παράρτημα του Γενικού Κανονισμού
- Η Επιτροπή είχε προτείνει υποχρεωτική ποσόστωση των διαρθρωτικών πόρων ως προς το ΕΚΤ:
 - 25% για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές
 - 40% για τις περιοχές σε μετάβαση
 - 52% για τις περισσότερο ανεπτυγμένες περιοχές
- Η πρόσφατη συμβιβαστική πρόταση της Προεδρίας της Δανίας τροποποιεί τη συγκέντρωση των πόρων από το επίπεδο των ταμείων (ΕΚΤ) στο επίπεδο των θεματικών στόχων 8 (απασχόληση), 9 (κοινωνική ένταξη) και 10 (εκπαίδευση) ως εξής:
 - 20% - 25% για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές
 - 35% - 40% για τις περιοχές σε μετάβαση
 - 45% - 50% για τις περισσότερο ανεπτυγμένες περιοχές

Στρατηγική Προσέγγιση

Το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) - Partnership Agreement:

- Ετοιμάζεται σε εθνικό επίπεδο με τη συμμετοχή των εταιρών και υποβάλλεται **εντός 4 μηνών από την έγκριση του Κανονισμού.**
- Η Επιτροπή εξετάσει τη συνάφεια του ΣΕΣ με τον Γενικό Κανονισμό, το ΚΣΠ, τις ειδικές συστάσεις του Συμβουλίου και τις ex ante αξιολογήσεις των προγραμμάτων και εγκρίνει **εντός 4 μηνών από την υποβολή.**

Σε περίπτωση που το ΚΜ λαμβάνει οικονομική ενίσχυση (πχ Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας) η οποία συνδέεται με πρόγραμμα προσαρμογής, η Επιτροπή δύναται να αναθεωρήσει το ΣΕΣ και τα ΕΠ χωρίς πρόταση από το ΚΜ

Προγραμματισμός – Επιχειρησιακά Προγράμματα

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠ)

- Υποβάλλονται **3 μήνες** μετά την έγκριση του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) - Partnership Agreement
- Εξειδικεύουν τη συνεισφορά των συγκεκριμένων παρεμβάσεων στη στρατηγική της ΕΕ για έξυπνη, βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς
- Περιλαμβάνουν τις απαραίτητες πληροφορίες για τις θεματικές προτεραιότητες, κατανομή των διαθέσιμων πόρων, διαδικασίες υλοποίησης και μείωσης της επιβάρυνσης των δικαιούχων.
- Τα ΕΠ διαρθρώνονται με άξονες προτεραιότητας οι οποίοι περιλαμβάνουν τους δείκτες εκροών και αποτελέσματος καθώς και τους κοινούς δείκτες ανά ταμείο.

Προγραμματισμός – Επιχειρησιακά Προγράμματα

Στα ΕΠ στο πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων οι **άξονες προτεραιότητας**:

- Είναι **μονοθεματικοί** και είναι **μονοταμειακοί** (εκτός από εξαιρετικές και πλήρως αιτιολογημένες περιπτώσεις)
- Περιλαμβάνουν τους οικονομικούς και ποσοτικούς στόχους (**δείκτες εκρών**) για το αποθεματικό επίδοσης

Στα ΕΠ των Διαρθρωτικών Ταμείων περιλαμβάνονται επίσης:

- Θέματα για τη χωρική ανάπτυξη
- Το πλαίσιο επίδοσης
- Τις εκ των προτέρων αιρεσιμότητες που δεν έχουν εκπληρωθεί
- Συνέργεια / συντονισμό με άλλα ταμεία και χρηματοδοτικά εργαλεία
- Χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων
- Κατάλογο μεγάλων έργων

Αιρεσιμότητες

- Αιρεσιμότητα συνδεδεμένη με την **οικονομική διακυβέρνηση της ΕΕ** (μακρο-οικονομικές προϋποθέσεις με αναστολή ή/και ακύρωση της χρηματοδότησης)
- Ex ante αιρεσιμότητες σε συνάρτηση με **διαρθρωτικές αλλαγές**, στόχους του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρύθμισης, (υπόκεινται σε χρονικούς περιορισμούς και επίτευξη αποτελεσμάτων)
- Δυνατότητα άμεσης συμμετοχής της **Επιτροπής στη διαχείριση των προγραμμάτων** χωρίς προηγούμενη συγκατάθεση του ΚΜ, σε χώρες που έχουν ενταχθεί στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης (άρθρο 21.4)

Αιρεσιμότητες: Εκ των προτέρων αιρεσιμότητες

- Οι εκ των προτέρων αιρεσιμότητες* (θεματικές και γενικές) είναι προϋποθέσεις η εκπλήρωση των οποίων αποτιμάται στο ΣΕΣ ή στα ΕΠ
 - Οι θεματικές αιρεσιμότητες συνδέονται άμεσα με όλες τις θεματικές προτεραιότητες που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο των ΕΠ
 - Τα ΚΜ έχουν έως το **τέλος του 2016** προκειμένου να υλοποιήσουν τις ex-ante αιρεσιμότητες για όσες δεν έχουν εκπληρωθεί κατά την υποβολή του ΣΕΣ ή ΕΠ
 - Μη υλοποίηση τους εντός των χρονικών ορίων αποτελεί τη βάση για την **αναστολή πληρωμών** για ποσά που συνδέονται **άμεσα με την επενδυτική προτεραιότητα**. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η Επιτροπή δύναται να προβεί σε αναστολή των πληρωμών με την έγκριση του ΕΠ.
 - Η αποτίμηση της εκπλήρωσης των αιρεσιμοτήτων γίνεται από το Κ-Μ **είτε στο ΣΕΣ είτε στο ΕΠ**.
- * Οι εκ των προτέρων αιρεσιμότητες δεν ισχύουν για τα προγράμματα που υλοποιούνται στα πλαίσια της **Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας**

Αυτόματη Αναστολή των Πληρωμών

Η Επιτροπή αναστέλλει μέρος ή σύνολο* των πληρωμών & δεσμεύσεων όταν:

- Το **Συμβούλιο** αποφασίζει ότι το ΚΜ δεν έχει συμμορφωθεί με τις συστάσεις του
- Η **Επιτροπή** συμπεραίνει ότι το ΚΜ δεν έχει λάβει μέτρα για την εφαρμογή του προγράμματος προσαρμογής
- Το **ΔΣ του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ)** καταλήξει ότι οι αιρεσιμότητες που συνδέονται με την οικονομική βοήθεια που παρέχει ο ΕΜΣ υπό την μορφή δανείου στο ΚΜ δεν έχουν υλοποιηθεί

* Η αναστολή πληρωμών πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις συνθήκες και το κοινωνικο-οικονομικό πλαίσιο του ΚΜ καθώς επίσης τις επιπτώσεις αναστολής στην οικονομία του ΚΜ

Αξιολόγηση Επίδοσης

- Τίθενται **στόχοι** (οικονομικοί και δείκτες εκροών) για τους άξονες προτεραιότητας των ΕΠ για το **2018** και **2022**.
- Η αποτίμηση της επίδοσης γίνεται το **2019** καθώς επίσης και η κατανομή του αποθεματικού επίδοσης σε όσους άξονες έχουν επιτευχθεί οι στόχοι.
- Σε περίπτωση μη επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί για το 2018 Επιτροπή μπορεί να αναστείλει τις πληρωμές
- Σημαντική απόκλιση (πάνω από 75%) από τους στόχους του 2022 μπορεί να οδηγήσει σε δημοσιοοικονομικές διορθώσεις στο τέλος της περιόδου
- Το αποθεματικό επίδοσης -5% ανά Ταμείο ΚΣΠ, ανά ΚΜ, ανά κατηγορία περιφερειών (εκτός ΕΕΣ)- ορίζεται στην αρχή της περιόδου. Η κατανομή του γίνεται με πρόταση του ΚΜ ύστερα από την αξιολόγηση επίδοσης το 2019 και μόνο σε άξονες προτεραιότητας όπου οι στόχοι έχουν επιτευχθεί

Χρηματοδοτικά Μέσα

- **Συμφωνία με το νέο Δημοσιονομικό Κανονισμό** που συζητιέται παράλληλα στην Ομάδα Προϋπολογισμού του Ε. Συμβουλίου
- Τα Ταμεία του ΚΣΠ μπορούν να ενισχύσουν Χρηματοδοτικά Μέσα **μέσω ενός ή περισσότερων ΕΠ**
- Ενισχύεται το **κεφάλαιο κίνησης** των βιώσιμων επιχειρήσεων
- **Η ίδια δαπάνη μπορεί να καλυφθεί από συνδυασμό ενισχύσεων** μέσω επιχορηγήσεων και ΧΜ με την προϋπόθεση ότι το σύνολο των ενισχύσεων δεν υπερβαίνει το σύνολο της δαπάνης (αποφυγή διπλής χρηματοδότησης)

Χρηματοδοτικά Μέσα

- Καθορίζονται όροι καταβολής ενδιάμεσων πληρωμών κατά τη διάρκεια της περιόδου επιλεξιμότητας (κατάργηση N+2).
- Πόροι που επιστρέφονται στα ΧΜ εντός περιόδου τουλάχιστον **8 ετών** μετά το πέρας της περιόδου επιλεξιμότητας, χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τους στόχους του Προγράμματος.
- Η παρακολούθηση υλοποίησης θα γίνεται μέσω των **Ετήσιων Εκθέσεων**.
- Ειδικότερα θέματα **μόχλευσης** και συνεισφοράς στους **δείκτες** γίνεται μόνο στις εκθέσεις υλοποίησης 2017, 2019 και στην τελική έκθεση
- Προστίθεται **Παράρτημα X** το οποίο περιλαμβάνει τις ελάχιστες απαιτήσεις του Συμφώνου Χρηματοδότησης (**Funding Agreement**) και της **Στρατηγικής των ΧΜ**

Χωρική Συνοχή

- Δυνατότητα διαμόρφωσης **τοπικών προγραμμάτων ανάπτυξης** (στα πρότυπα των δράσεων Leader) τα οποία προωθούνται από την τοπική κοινωνία, επικεντρώνονται σε μία περιοχή (υπο-περιφέρεια) και μπορούν να συγχρηματοδοτηθούν από όλα τα ταμεία. Αναδεικνύεται ο ρόλος των φορέων εκτός του δημόσιου τομέα (π.χ. ΜΚΟ, ιδιωτικός τομέας) μέσω της υποχρεωτικής συμμετοχής άνω του 50%.
- Διάθεση min 5% των πόρων του ΕΤΠΑ για δράσεις **βιώσιμης αστικής ανάπτυξης μέσω Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (Integrated Territorial Investments)** των οποίων οι διατιθέμενοι πόροι δύναται να προέρχονται από πολλά ΕΠ και Άξονες Προτεραιότητας
- Δημιουργία **πλατφόρμας αστικής ανάπτυξης**: Δημιουργία δικτύου πόλεων & υιοθέτηση στο ΣΕΣ λίστας πόλεων που θα συμμετέχουν στην πλατφόρμα (max 20 ανά ΚΜ)
- Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για "**Καινοτόμες δράσεις στο πλαίσιο της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης**" με max χρηματοδότηση 0,2% του ΕΤΠΑ

ΕΤΠΑ – Πεδίο Εφαρμογής

Ορίζεται συγκεκριμένο % πόρων σε περιορισμένο αριθμό θεματικών στόχων

- Το ΕΤΠΑ επικεντρώνεται στην έρευνα και καινοτομία (θεματικός στόχος 1), τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (θεματικός στόχος 2), τη στήριξη ΜΜΕ (θεματικός στόχος 3) και την οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (θεματικός στόχος 4)
- Σύμφωνα με την πρόσφατη συμβιβαστική πρόταση της Προεδρίας της Δανίας το ΕΤΠΑ μπορεί να χρηματοδοτήσει:
 - Βασικές υποδομές περιβάλλοντος, μεταφορών και ΤΠΕ για τις περισσότερο ανεπτυγμένες περιοχές

ΕΤΠΑ – Θεματική Συγκέντρωση

- **Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες & περιφέρειες σε μετάβαση**
 - Διάθεση **min 80%** των πόρων του ΕΤΠΑ σε εθνικό επίπεδο, στους θεματικούς στόχους 1, 2, 3 και 4 – Min 20% των πόρων στο στόχο 4
- **Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες & περιφέρειες σε μετάβαση, πρώην Στόχου 1**
 - Διάθεση **min 60%** των πόρων του ΕΤΠΑ σε εθνικό επίπεδο, στους θεματικούς στόχους 1, 2, 3 και 4 - Min 20% των πόρων στο στόχο 4
- **Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες**
 - Διάθεση **min 50%** των πόρων του ΕΤΠΑ σε εθνικό επίπεδο, στους θεματικούς στόχους 1, 2, 3 και 4 – Min 10% των πόρων στο στόχο 4

Η πρόσφατη συμβιβαστική πρόταση της Προεδρίας της Δανίας δίνει τη δυνατότητα:

- Παρέκκλισης μίας κατηγορίας περιφερειών από τα ποσοστά συγκέντρωσης εφόσον υπάρχει αντιστάθμιση από άλλη κατηγορία
- Συνεκτίμησης πόρων του ΤΣ για το θεματικό στόχο 4 (low carbon)

ΕΚΤ – Θεματική Συγκέντρωση

- Ορίζεται συγκεκριμένο % των πόρων σε περιορισμένο αριθμό στόχων
- **Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες**
 - Διάθεση **min 80%** των πόρων του ΕΚΤ κάθε ΕΠ σε μέχρι τέσσερις (4) επενδυτικές προτεραιότητες
- **Περιφέρειες σε μετάβαση**
 - Διάθεση **min 70%** των πόρων του ΕΚΤ κάθε ΕΠ σε μέχρι τέσσερις (4) επενδυτικές προτεραιότητες
- **Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες**
 - Διάθεση **min 60%** των πόρων του ΕΚΤ κάθε ΕΠ σε μέχρι τέσσερις (4) επενδυτικές προτεραιότητες

Τουλάχιστον 20% των συνολικών πόρων του ΕΚΤ σε κάθε ΚΜ διατίθενται στο θεματικό στόχο 9 «Πρόωθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας»

EKT – Συμβιβαστική Πρόταση

Η πρόσφατη συμβιβαστική πρόταση της Προεδρίας της Δανίας περιλαμβάνει τις εξής τροποποιήσεις:

- Αύξηση των επενδυτικών προτεραιοτήτων συγκέντρωσης **από 4 σε 5**, σε περίπτωση ΕΠ εθνικής εμβέλειας
- Δυνατότητα **συνεκτίμησης πόρων ΕΤΠΑ** για την επίτευξη του στόχου 20% που διατίθενται για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας

Ταμείο Συνοχής – Πεδίο Εφαρμογής

- Το Ταμείο Συνοχής καλύπτει τις χώρες της ΕΕ με Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα $< 90\%$ του μ.ο. της ΕΕ τα έτη 2008-2010
(Η Ελλάδα είναι στο 89,6 %)
- Το Ταμείο Συνοχής ενισχύει δράσεις στους τομείς **Περιβάλλοντος και Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών**

Θέσεις της χώρας κατά τη διαπραγμάτευση των Κανονισμών (1/2)

■ **Στρατηγικός Προγραμματισμός**

- Μη συσχέτιση του ΣΕΣ και των ΕΠ με τις Ειδικές Συστάσεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου
- Μη οριστικοποίηση των καταλόγων π.χ. πόλεων, μεγάλων έργων στο ΣΕΣ και τα ΕΠ

■ **Θέματα επιλεξιμότητας**

- Επιλεξιμότητα ολοκληρωμένων έργων
- Επιλεξιμότητα ΦΠΑ
- Καταχώρηση δαπανών από διαφορετικές πηγές
- Επιλεξιμότητα 10% των απαλλοτριώσεων στο συνολικό Π/Υ του έργου

Θέσεις της χώρας κατά τη διαπραγμάτευση των Κανονισμών (2/2)

■ **Μεγάλα Έργα**

- Δυνατότητα παράτασης του χρόνου έναρξης των μεγάλων έργων πέραν των 2 ετών από την Απόφαση Έγκρισης
- Δυνατότητα επιλεξιμότητας δαπανών πριν την έγκριση Μεγάλου Έργου

Κρατικές ενισχύσεις

- Δυνατότητα προκαταβολών για τα καθεστώτα κρατικών ενισχύσεων

■ **Εκ των προτέρων αιρεσιμότητες**

- Δυνατότητα αναστολής πληρωμών μετά τη λήξη της προθεσμίας υλοποίησης των αιρεσιμοτήτων (31/12/2016)
- Ανάγκη περαιτέρω συζήτησης για τις επιμέρους θεματικές και γενικές αιρεσιμότητες